

AB KARBON FİYATI VE DOĞAL GAZ TALEBİNE ETKİSİ *

Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Sistemi (EU ETS), AB'nin iklim değişikliği hedeflerine ulaşmak için yola çıktığı temeldir. Çerçeve 2005 yılında başlatılmıştır ve dünyanın en eski uluslararası emisyon ticaret sistemidir. AB'nin enerji, imalat ve havacılık sektörlerinden kaynaklanan sera gazı (GHG) emisyonlarının yaklaşık %40'ını kapsar ve 27 AB üye devletinin tamamında ve İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç'te geçerlidir.

AB ETS, sistem içinde salınabilecek toplam GHG emisyonları için bir üst sınırın belirlendiği bir 'üst sınır ve ticaret' ilkesi temelinde çalışır. Katılımcıların ihtiyaçlarına göre tahsisatlarını takas etmelerine izin verilir, ancak her yıl için toplam emisyonlarını karşılayacak yeterli tahsisata sahip olmaları gerekir, aksi takdirde ağır para cezalarına tabi tutulurlar. Bu sayede ETS emisyonları azaltmak için mali teşvikler sağlar ve ayrıca düşük karbon teknolojilerine yatırımı teşvik eder. Böylece, emisyon üst sınırı zamanla azaldıkça emisyonlar da düşürülür.

Emisyonları azaltmak için bir strateji olarak karbon fiyatlandırması kavramı on yıllardır var, ancak son zamanlarda AB'nin 2030 emisyon azaltma hedefini %40'tan %55'e (1990 seviyelerine kıyasla) yükseltmeye yönelik agresif iklim değişikliği hedefleri ışığında ivme kazanmıştır.

AB karbon fiyatları 2018'de ortalama 16€/tCO₂ iken 2019'da %57 artarak 25€/tCO₂'ye yükseldi. Mart-Mayıs 2020 döneminde, karbon tahsisat talebi KOVID-19 nedeniyle keskin bir şekilde düştüğü için karbon fiyatları yaklaşık 20€/tCO₂'ye geriledi. Ancak, 2020'nin ikinci yarısında fiyatlarda bir miktar toparlanma oldu ve o zamandan beri karbon fiyatları yükseliş eğiliminde. AB karbon fiyatları, 2021 Mayıs'ının başlarında 50€/tCO₂'nin üzerinde günlük rekor seviyelere ulaştı ve 14 Mayıs'ta 56€/tCO₂'nin üzerine çıktı. İklim değişikliği politikalarına ek olarak, 2020/21 kış sezonunda normalden daha soğuk olan mevsim de elektrik ve ısıtma talebini artırmış, bu da tahsisat talebini artırarak fiyatların yükselmesine neden olmuştur.

Kömür santralleri, gaz santrallerine kıyasla yaklaşık iki kat daha fazla karbon emisyonu saldığından, kömür santralleri doğal olarak daha yüksek bir karbon maliyetine maruz kalacaktır. Gaz bu hesaplamada elektrik üretimi için daha ekonomik yakıt olabileceği gibi bunun tersi de olabilir.

Karbon fiyatları artarsa, kömürle çalışan üretim daha pahalı hale gelir ve ardından kömürden gaza geçiş fiyatı artar, bu da gazla çalışan üretimi daha rekabetçi hale getirir.

* "EU Carbon Price and Its Impact on Natural Gas Demand", [GECF](#)

Sonuç olarak, yüksek karbon fiyatları, elektrik sektöründe genellikle gaz lehine olmaktadır.

AB'deki enerji sektöründe karbon fiyatları, kömürden gaza geçiş fiyatı, gaz fiyatları ve gaz talebi arasındaki dinamik oldukça karmaşıktır ve genel beklentilerden farklılık gösterebilir. 2019'da güçlü karbon fiyatlandırması nedeniyle önemli ölçüde kömürden gaza geçiş oldu ve 2020'de, KOVID-19 nedeniyle düşük talep ve zayıf karbon fiyatları nedeniyle geçiş hızı yavaşladı. 2021'de şimdiye kadar rekor seviyede yüksek karbon fiyatları kaydedildi ve gaz talebi toparlanmaya devam ettikçe, kömürden gaza geçiş için büyük bir potansiyel var. Bununla birlikte, piyasa, kömürden gaza geçişin büyüklüğünü ve hızını potansiyel olarak sınırlayabilecek ve böylece gaz talebini azaltabilecek gaz fiyatlarında da çok güçlü bir iyileşme gördü.

Şu anda piyasa, emisyon kapsamını denizcilik, ulaştırma ve inşaat sektörlerini de içerecek şekilde genişletmesi beklenen 14 Temmuz 2021'de Avrupa Komisyonu'ndan (AK) ek politika duyurularını bekliyor. Bu reformların karbon piyasasını sıkılaştırması bekleniyor. Ayrıca, Avrupa Komisyonu'nun, sera gazı emisyonlarını empoze ederek düzenlemeyi amaçlayan bir Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM) kurmak için yeni bir regülasyon önermesi de bekleniyor.

CBAM'ın şu segmentlerdeki bazı mallara uygulanması bekleniyor: çimento, elektrik, gübre, demir-çelik ve alüminyum. Bu düzenleme, 2026'dan itibaren tam uygulama ile 2023'ten başlayabilir. İthalatçıların, ana hatları belirtilen ithal mallar hakkında veri sağlamaları ve ürünün hesaplanan CO2 emisyonlarını kapsayacak şekilde dijital sertifikalar satın almaları gerekecektir. Daha az gelişmiş ülkeler ve Avrupa'ya benzer karbon fiyatlandırma mekanizmalarına sahip olanlar da dahil olmak üzere bazı ülkeler vergiden muaf tutulabilir.

Henüz resmi olarak oluşturulmamış olan bu beklentilere dayalı olarak, böyle bir mekanizmanın etkisine ilişkin çeşitli endişeler bulunmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) sistemleriyle uyum ve elde edilen gelirlerin kaderi hala belirsiz görünüyor. Binaların ve ulaşım sektörlerinin dahil edilmesi, artan yakıt faturaları anlamına geleceği için düşük gelirli haneleri ciddi şekilde etkileyebilir. AK, bu tür politikalar uygulamaya konulduğunda, düşük gelirli vatandaşlar üzerindeki etkiyi azaltmak için bir iklim eylemi sosyal fonu oluşturulacağını belirtti. Bununla birlikte, bunun ulusal düzeyde geniş kapsamlı sosyal sonuçları olabilir. Küresel karbon piyasalarının geleceği ile ilgili olarak, Çin ETS, yaklaşık dört milyar tonluk karbon tahsisatı ile dünyanın en büyük karbon piyasası olmak için Avrupa'yı geride bırakmaya hazırlanıyor. Çin, ulusal karbon emisyonu ticaret programını Ocak 2021'de başlattı. 2030 yılına kadar karbon dioksit emisyonlarını en üst düzeye çıkarmak ve 2060 yılına kadar karbon nötrlüğü elde etmek için geliştirilmiş iklim değişikliği hedeflerini karşılamak için gereken kilit araçlardan biridir.

Küresel olarak, 60'tan fazla ülkede mevcut emisyon ticaret planları ve karbon vergileri bulunmaktadır. Bu alandaki hükümet politikalarının ve düzenlemelerinin, dünya enerji

* "EU Carbon Price and Its Impact on Natural Gas Demand", [GECF](#)

dönüşümüne yönelik adımlar atarken gelişmeye ve daha yaygın hale gelmeye devam etmesi bekleniyor. Bu tür politikalar, düşük karbon teknolojilerinin gelişimini teşvik edecek ve gaz endüstrisinin genel olarak karbondan arındırılmasını destekleyecektir. Bu bağlamda, GECF Üye Ülkeleri, gazı daha rekabetçi hale getirecek ve hedef yakıt olarak rolünü güçlendirecek bu tür teknolojilerin araştırılmasını ve geliştirilmesini desteklemeye devam edecektir.

* "EU Carbon Price and Its Impact on Natural Gas Demand", [GECF](#)